Европейски парламент
2024-2029

Комисия по външни работи

2024/0000(INI)

15.10.2024

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно изпълнението на общата външна политика и политиката на сигурност – годишен доклад за 2024 г.
(2024/0000(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Дейвид Макалистър

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....17

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно изпълнението на общата външна политика и политиката на сигурност – годишен доклад за 2024 г.
(2024/0000(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално членове 14, 16, 21, 24, 36 и 41 от него,

– като взе предвид Междуинституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси[1],

– като взе предвид доклада от 20 юни 2024 г. на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (заместник-председателя/върховен представител), озаглавен „Доклад за общата външна политика и политика на сигурност – нашите приоритети през 2024 г.“,

– като взе предвид „Стратегическия компас за сигурност и отбрана — за Европейски съюз, който защитава своите граждани, ценности и интереси и допринася за международния мир и сигурност“, одобрен от Европейския съвет на 21 март 2022 г.,

– като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 22 март 2024 г., 18 април 2024 г. и 27 юни 2024 г.,

– като взе предвид заключенията на Съвета по външни работи от 18 март, 22 април, 24 май, 24 юни и 22 юли,

– като взе предвид Решение (ОВППС) 2021/509 на Съвета от 22 март 2021 г. за създаване на Европейски механизъм за подкрепа на мира и за отмяна на Решение (ОВППС) 2015/528[2],

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A10-0000/2024),

A. като има предвид, че темпът на геополитическите промени е драматичен, като авторитарните участници работят индивидуално и в съгласувани действия за подкопаване на основания на правила международен ред и неговите многостранни организации; като има предвид, че конфликтите се разпространяват

[1] ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.
[2] ОВ L 102, 9.7.2021 г., стр. 14, *ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/2024-03-18*.

и използването на сила все повече се нормализира като средство за преследване на политически цели както от страна на държавни, така и от недържавни участници;

Б. като има предвид, че геополитическият контекст, в който действа ЕС, подчертава необходимостта от по-амбициозни, надеждни и единни действия на ЕС на световната сцена и откроява необходимостта държавите членки да демонстрират нужната политическа воля за повторно определяне на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) като една цялостна европейска политика; като има предвид, че във външната си дейност ЕС следва да се ръководи от ценностите и принципите, залегнали в член 2, член 3, параграф 5 и член 21 от ДЕС, които са вдъхновили създаването, развитието и разширяването на самия ЕС; като има предвид, че ЕС следва съответно да отстоява свободата и демократичните стандарти в световен мащаб, както и универсалността на правата на човека;

В. като има предвид, че настоящият доклад първо прави преглед на годишния доклад относно ОВППС на заместник-председателя/върховен представител и впоследствие го допълва с позициите на Парламента относно целите на ОВППС през 2025 г.; като има предвид, че по този начин докладът разглежда по-пространно в частност: (1) глобалните последици от агресивната война на Русия срещу Украйна, (2) конфликта и мира в Близкия изток, (3) сътрудничеството с единомислещи партньори и (4) общата видимост на действията на ЕС в чужбина; като има предвид, че ориентираната към бъдещето позиция на Парламента в областта на ОВППС в крайна сметка се подчертава от ключови искания относно следващата многогодишна финансова рамка (МФР) и парламентарния контрол върху МФР;

Г. като има предвид, че в областта на ОВППС Европейският парламент упражнява функциите на политически контрол и консултации; като има предвид, че той упражнява бюджетната функция за тази област на политиката съвместно със Съвета, освен в случаите, когато Съветът реши единодушно, че разходите се поемат от държавите членки; като има предвид, че Европейският парламент трябва да упражнява в пълна степен всички свои правомощия, за да увеличи демократичната легитимност на ОВППС; като има предвид, че останалите институции трябва да адаптират сътрудничеството си с Европейския парламент в съответствие с това;

I. Годишният доклад за 2024 г. на заместник-председателя/върховен представител

1. отбелязва, че докладът беше представен на Европейския парламент на 20 юни 2024 г.; припомня, че докладът следва да бъде ориентиран към бъдещето; представя по-долу коментарите си относно няколко събития, подчертани от ЗП/ВП в неговия доклад;

2. приветства по-специално:

   - успешното приключване на процеса на скрининг за Албания в края на 2023 г.; отново призовава за започване на следващия етап от преговорите без по-нататъшно забавяне; подчертава необходимостта от допълнително засилване на реформите за преодоляване на недостатъците, които продължават да

съществуват по отношение на „основните принципи“;

- започването на преговори за присъединяване с Босна и Херцеговина; насърчава органите на властта да предприемат всички съответни стъпки, посочени в препоръката на Комисията от 12 октомври 2022 г.; изразява съжаление относно повтарящата се подстрекателска реторика и сепаратистки закони и политики на ръководството на административната единица Република Сръбска и припомня в този контекст значението на видимото присъствие на EUFOR Althea;

- напредъка в диалога Белград — Прищина, особено в областта на свободата на движение и енергетиката; изразява съжаление относно липсата на напредък в изпълнението на пътя към нормализиране и призовава да се положат усилия и предвиди капацитет за нормализиране на отношенията и развитие на диалога с посредничеството на ЕС;

- напредъка, постигнат от Черна гора в изпълнението на междинните критерии за глави 23 и 24 от достиженията на правото на ЕС; насърчава страната да продължи да постига напредък по свързаните с ЕС реформи и да ги прилага бързо;

- успешното приключване на процеса на скрининг за Северна Македония в края на 2023 г.; призовава за започване на следващия етап от преговорите без по-нататъшно забавяне; призовава правителството на Северна Македония да работи конструктивно със съседните държави за премахване на оставащите пречки за постигане на напредък в преговорите за присъединяване;

- успешното възобновяване на диалога в областта на ОВППС между ЕС и неговите партньори в Западните Балкани и значението на тези партньорства за мира и сигурността; припомня, че разширяването на ЕС е геостратегическа инвестиция, която изисква ангажимент както от страна на ЕС, така и на държавите, обхванати от процеса на разширяване, по пътя им към присъединяване; припомня в този контекст продължаващата необходимост от реформи по отношение на принципите на правовата държава, основните права и публичната администрация, както и от привеждане в съответствие с ОВППС, включително по отношение на санкциите;

- решението за започване на преговори за присъединяване с Украйна и Молдова; приветства факта, че степента на привеждане в съответствие с ОВППС на Молдова се е увеличила значително от 54 % през 2022 г. на 86 % през 2024 г.; призовава за ускоряване на процеса на скрининг и за навременно организиране на последващите междуправителствени конференции;

- продължаващите опити на Армения и Азербайджан да нормализират отношенията си; насърчава ги да подпишат незабавно всеобхватно мирно споразумение;

3. осъжда по-специално:

- продължаващата агресивна война на Русия срещу Украйна и нарастващите

руски нападения срещу граждански цели и гражданска инфраструктура на територията на Украйна; изисква Русия и нейните марионетни сили да прекратят всички военни действия и руското ръководство незабавно и безусловно да изтегли войските си от Украйна и от всяка друга държава, чиято територия или части от нея незаконно окупира;

- ролята на незаконния режим на Александър Лукашенко за фактическото предаване на националния суверенитет на Кремъл, за да запази контрола си върху Беларус;

- увеличаващите се злонамерени действия, намеса и хибридна война, разгърнати от Руската федерация, нейните институции и марионетни сили за подкопаване и отслабване на демократичната стабилност и суверенитета на Република Молдова;

- бруталните и безразборни терористични нападения, извършени от Хамас на територията на Израел на 7 октомври 2023 г., които предизвикаха конфликт в Газа, който има непропорционално въздействие върху цивилното население и предизвика катастрофално хуманитарно положение;

- продължаващото неспазване от страна на Иран на неговите правни задължения във връзка с гаранциите в рамките на Съвместния всеобхватен план за действие и напредъка на ядрената му програма отвъд всякаква убедителна гражданска обосновка;

- неправомерното задържане на европейски граждани в Иран; настоятелно призовава ЗП/ВП да направи всичко възможно за освобождаването на тези граждани и слагане на край на практиката на иранската дипломация да използва заложници;

- неотдавнашното приемане на закона за „Насърчаване на добродетелта и борба с порока“ в Афганистан, както и системното нарушаване на правата на човека и основните свободи, по-специално крайно строгото тълкуване на шариата, което заличава жените от обществения живот, пречи им да работят, възпрепятства достъпа им до здравни грижи, без да бъдат охранявани от роднина мъж, и до образование след шести клас; изисква от де факто властите на Афганистан всички основани на пола ограничения върху жените да бъдат премахнати и подчертава, че това трябва да бъде ключово условие за всякаква ангажираност на международната общност с талибаните; настоява за поддържане на строго условни взаимодействия с талибаните въз основа на петте критерия, определени от Съвета за взаимодействие с фактически управляващите органи и чрез търсене на отговорност от извършителите на тези тежки нарушения на правата на момичетата и жените, включително чрез ограничителни мерки;

- нарастващия обхват и интензивност на операциите на плавателни съдове и въздухоплавателни средства на китайското правителство, използвани за сплашване на съседите на Китай; осъжда ръководената от китайското правителство система за принудителен труд и престъпленията срещу човечеството в Синдзян;

- решението на военните режими в централната част на Сахел в Буркина Фасо, Мали и Нигер да напуснат Икономическата общност на западноафриканските държави (ECOWAS), като по този начин хвърлят ECOWAS в дълбока политическа криза; отбелязва фактическото затваряне на мисията на Европейския съюз за изграждане на капацитет в Нигер (EUCAP Sahel Niger) и неподновяването на мисията на Европейския съюз за обучение в Мали (EUTM);

- авторитарния режим на Даниел Ортега и Росарио Мурийо, които системно подкопават демократичните структури на Никарагуа; припомня, че режимът в Никарагуа поддържа силни връзки с други автокрации, като например тези в Иран, Венесуела и Куба; осъжда най-категорично системните нарушения и злоупотреби с правата на човека, извършвани от кубинския режим; решително осъжда и напълно отхвърля изборните измами, организирани от режима във Венесуела, и изисква правителството на Мадуро да прекрати политиката си на репресии и нападения срещу гражданското общество и опозицията;

4. Изразява съгласие с:

- необходимостта от подобряване на отношенията с Турция; приветства частичната деескалация на напрежението в Източното Средиземноморие и Егейско море; отново изразява загриженост относно факта, че външната политика на Турция продължава да бъде в противоречие с приоритетите на ЕС в рамките на ОВППС;

- неотложната необходимост ЕС и турското правителство да постигнат напредък към взаимен процес на размисъл, който да доведе до взаимноизгодно, по-динамично и стратегическо партньорство, като се има предвид ключовата роля на Турция в региона и значението му като съюзник на НАТО;

- факта, че Турция полага недостатъчни усилия за привеждане в съответствие с ОВППС на ЕС, включително по отношение на санкциите и заобикалянето на санкциите, както и с необходимостта Турция да си сътрудничи тясно със специалния пратеник на ЕС по санкциите; изразява съжаление относно неприемливия характер на солидарността и подкрепата, които президентът на Турция публично предостави на терористичната организация „Хамас“;

- призива към Турция да работи за конструктивен, а не решителен и агресивен подход по отношение на съседните държави;

- факта, че законът за „прозрачност на чуждестранното влияние“, законът за „семейните ценности и защитата на малолетните и непълнолетните лица“, както и промените в избирателния кодекс в Грузия, са несъвместими с ценностите и демократичните принципи на ЕС; подчертава, че кандидатурата на Грузия за присъединяване към ЕС ще бъде оценявана въз основа на собствените заслуги на страната и нейния успех при изпълнението на критериите от Копенхаген за членство в ЕС;

- изразява загриженост относно руския и китайския натиск в Централна Азия и подчертава необходимостта от увеличаване на присъствието на ЕС в Централна Азия в отговор на това; подчертава интереса на ЕС от разширяване на икономическите отношения и засилване на политическите връзки с държавите от Централна Азия, отчасти за да се реши проблемът със заобикалянето на санкциите срещу Русия и Беларус;

- факта, че Арктика е от геостратегическо значение по отношение на разширяването на възможните морски маршрути, достъпа до природни ресурси, опазването на климата, териториалните претенции, наред с другото, поради руското военно разширяване в Далечния север и свободата и безопасността на корабоплаването;

II. Цели на ОВППС през 2025 г.

5. посочва в следващия раздел целите на Парламента в областта на общата външна политика и политика на сигурност през 2025 г., като по този начин допълва становищата, изразени в годишния доклад за ОВППС на ЗП/ВП;

Справяне с глобалните последици от руската агресивна война срещу Украйна,

6. отбелязва, че реакцията на ЕС на руската агресивна война срещу Украйна се следи отблизо от автократичните участници по света и ще има решаващо влияние върху тяхното поведение на международната сцена;

7. призовава Украйна да продължи напредъка си към членство в ЕС, като използва всички ресурси, които са ѝ предоставени в рамките на Механизма за Украйна, и да гарантира пълноценното участие на своето гражданско общество във фазите на неговото изпълнение и мониторинг;

8. призовава ЕС и неговите държави членки за предоставяне на хуманитарна помощ, военна подкрепа, икономическа и финансова помощ и политическа подкрепа по всеки възможен начин до победата на Украйна, за да се спре в крайна сметка агресивната война на Русия и да се даде възможност на Украйна да освободи целия си народ и да възстанови пълния контрол в рамките на международно признатите си граници; подчертава по-специално спешната необходимост да се предостави на Украйна увеличен капацитет за въздушна отбрана, за да защити критичната си енергийна инфраструктура преди предстоящата зима, и призовава държавите членки незабавно да премахнат ограниченията върху използването на западните оръжейни системи, доставени на Украйна, срещу законни военни цели на руска територия;

9. призовава ЕС и държавите членки да засилят ефективността на приетите досега 14 пакета от санкции и да приемат нови такива веднага щом възникне съответната необходимост; призовава за ефективно сътрудничество с единомислещи партньори по целия свят с цел увеличаване на натиска върху Русия;

10. непоколебимо подкрепя мирния план от 10 точки, предложен от президента на Украйна Зеленски, и припомня, че всяка инициатива, насочена към прекратяване на руската агресивна война, трябва да се основава на предложенията на Украйна и

в крайна сметка да бъде приет от украинския народ;

11. отново заявява, че Украйна, като жертва на агресия, има законното право на самоотбрана в съответствие с член 51 от Устава на ООН; призовава ЗП/ВП, Комисията, Съвета и съответните държави членки да дадат възможност за ефективни ответни мерки на Украйна срещу Русия; припомня, че Русия е нарушила международното право и че пълното изземване на замразените руски активи е подходяща стъпка към изпълнението на задължението на Русия да спазва международното право и да компенсира Украйна и други засегнати страни за загубите, причинени от агресивната война на Русия;

12. подчертава спешната необходимост ЕС и неговите държави членки да настояват за създаването на специален международен трибунал за наказателно преследване на престъплението агресия, извършено срещу Украйна от политическото и военното ръководство на Руската федерация и нейните съюзници;

13. приветства предложението на Комисията за създаване на механизъм за сътрудничество по заемите за Украйна, с оценявана стойност от 35 милиарда евро, който отговаря на призива на Парламента и се основава на решението на Съвета извънредни приходи от блокирани руски държавни активи да се насочат към Фонда за подпомагане на Украйна и Механизма за Украйна, както и на решението на Г-7 да предложи на Украйна заем в размер на 50 милиарда щатски долара, обезпечен с блокирани руски държавни активи;

14. припомня факта, че сигурността на Република Молдова е неразривно свързана със сигурността на Украйна, и счита Република Молдова за втората линия на защита на европейския начин на живот; счита, че присъединяването на както на Украйна, така и на Молдова към ЕС би било геостратегическа инвестиция в една обединена и силна Европа; насърчава ЗП/ВП да засили партньорството в областта на ОВППС с Украйна и Молдова чрез конкретни мерки, и по-специално чрез мерки, гарантиращи неприкосновеността на държавните граници на двете държави и между тях;

Разрешаване на конфликтите и подкрепа за мира в Близкия изток

15. потвърждава правото на Израел да се защитава, както е заложено и ограничено от международното право; призовава за незабавно и безусловно освобождаване на всички заложници и за последващо непосредствено и трайно прекратяване на огъня с цел справяне с риска от масово глад и избухването на здравна епидемия в Газа; припомня, че Израел има също така задължението да защитава цивилното население и че военните операции трябва да бъдат пропорционални и в съответствие с международното хуманитарно право;

16. отново изразява непоколебимата си подкрепа за договорено решение за две държави, въз основа на границите от 1967 г., което предвижда съвместното съществуване на две суверенни и демократични държави като мирни съседи с обща столица Йерусалим; решително осъжда ускоряването на незаконното израелско заселване на палестински територии, което представлява нарушение на международното право; изразява загриженост относно нарастващото насилие, извършвано от израелските сили и от заселници екстремисти на Западния бряг и в

Източен Йерусалим; изразява подкрепа за триетапния мирен план на президента на САЩ Байдън и изразява съжаление относно липсата на воля и от двете страни за осигуряване на неговото изпълнение; изразява съжаление освен това, че последните кръгове на мирните преговори не доведоха до осезаеми резултати;

17. изразява загриженост във връзка с нарастването на напрежението в Близкия Изток и дестабилизиращата роля, която ирански режим и неговата мрежа от недържавни участници, играят в региона; настоятелно призовава всички страни да проявят максимална сдържаност, да се ангажират с намаляване на напрежението и да се въздържат от по-нататъшна ескалация, тъй като регионален конфликт следва да се избегне на всяка цена; призовава ЗП/ВП и държавите членки да продължат и засилят дипломатическите си усилия с международните партньори, включително с държавите от Персийския залив, за да се насърчи спешно намаляване на напрежението и съдържателен диалог;

18. приветства решението на ЕС да поднови санкциите срещу Иран до юли 2025 г., включително чрез санкциониране на доставките и производството на безпилотни дронове и ракети от Иран за Русия и по-широкия регион на Близкия изток; посочва, че възможностите за санкциониране, които все още не са изчерпани, включват много по-ограничителен подход към трансфера на технологии чрез износ на продукти, които не са категоризирани като „изделия с двойна употреба“; припомня, че Европейският парламент призова Хизбула и Корпуса на гвардейците на ислямската революция (IRGC) да бъдат добавени към списъка на ЕС на терористичните организации;

19. подчертава тесните връзки между Иран/Корпуса на гвардейците на ислямската революция, неговите марионетни сили като хутите, иракските и сирийските милиции и организациите от антитерористичния списък на ЕС, а именно Хамас и военното крило на Хизбула; призовава Съвета и заместник-председателя/върховен представител да добавят Хизбула в неговата цялост в списъка на ЕС на терористичните организации; изразява съжаление относно нападенията на Хизбула срещу Израел, които доведоха до израелско сухопътно нашествие в Ливан; изразява дълбока загриженост относно положението в Ливан и припомня необходимостта от прекратяване на военните действия възможно най-скоро, за да се създаде пространство за дипломатическо решение по протежението на синята линия, в съответствие с Резолюция 1701 на Съвета за сигурност на ООН, като единствен път за трайно намаляване на напрежението и стабилизиране на израелско-ливанската граница;

20. споделя целта да се попречи на Иран да придобие ядрени оръжия на всяка цена; посочва обаче факта, че режимът в Техеран ясно е отхвърлил подновяването на Съвместния всеобхватен план за действие и същевременно е увеличил капацитета си за ядрени оръжия; изразява съжаление относно факта, че понастоящем не съществува стратегия за убеждаване на Иран да се въздържа от изграждане на военен ядрен капацитет, нито план за действие, в случай че Иран премине ядрения праг; призовава заместник-председателя/върховен представител да представи преразгледана стратегия по отношение на Иран;

21. подчертава, че ЕС трябва да увеличи ефективното си присъствие в региона с

всички средства, с които разполага, и призовава заместник-председателя/върховен представител да превърне това в приоритет за своята длъжност и за предстоящата МФР;

Засилване на сътрудничество с единомислещи партньори

22. подчертава, че светът става все по-многополюсен и по-малко многостранен; подчертава, че многостранните форуми, главните сред които са ООН и нейните агенции, следва да се разглеждат като предпочитан формат на сътрудничество на ЕС; във връзка с това изразява загриженост относно нарастващото значение на изключителните формати на сътрудничество, сред които се наблюдава нарастваща конкуренция; същевременно отбелязва, че международните институции и норми все повече се използват като инструмент; подчертава, че тази тенденция поставя ЕС в деликатна позиция, в която той се опитва да поддържа равновесие между необходимостта да се придържа към широка и приобщаваща концепция за многостранното сътрудничество и необходимостта същевременно да отдава приоритетно значение на сътрудничеството с избрани единомислещи партньори;

23. подчертава в този контекст, че геополитическият контекст, в който работи ЕС, продължава да бъде белязан от радикална несигурност и преход от сътрудничество към конкуренция; отбелязва със загриженост как всички видове взаимодействие се използват като оръжие и отбелязва, че тази тенденция възпрепятства международното сътрудничество в момент, когато глобалните преходи трябва да се ускорят с цел ефективно справяне с глобалните предизвикателства; припомня, че ЕС не може да си позволи да се затвори в себе си и трябва да остане открит и ангажиран по света;

24. припомня значението на силното и конструктивно партньорство с Обединеното кралство; приветства подновения импулс от страна на новото правителство на Обединеното кралство да обмисли с ЕС възможностите за по-тясно сътрудничество в областта на външната политика и сигурността, което би имало добавена стойност както за ЕС, така и за Обединеното кралство; изисква Парламентът да бъде надлежно включен и информиран в този процес на размисъл;

25. припомня, че трансатлантическите отношения продължават да бъдат най-важните и стратегически отношения за ЕС и неговите държави членки, което беше подчертано от единството и силата на партньорството, демонстрирано след руското нашествие в Украйна; подчертава, че силните трансатлантически отношения продължават да бъдат абсолютно необходими за сигурността на партньорите от двете страни на Атлантическия океан; призовава Комисията да насърчава по-тесни връзки с ключови партньори както в САЩ, така и в Канада, за да се противодейства на глобалните предизвикателства, които засягат нашите общи ценности, интереси, сигурност и просперитет;

26. приветства тесните отношения със западноевропейските държави, които не са членки на ЕС, и по-специално отличното сътрудничество в някои области на външната дейност на ЕС; настоятелно призовава Комисията да модернизира и

задълбочи двустранните отношения между ЕС и Швейцария; подчертава значението на насърчаването на още по-тесни отношения с Норвегия; призовава за бързо подписване на Споразумението за асоцииране между ЕС и Андора и Сан Марино;

27. отново заявява, че мирният, стабилен и основан на правила Индийско-Тихоокеанския регион е от жизненоважен европейски интерес; за тази цел насърчава по-тесни връзки в областта на външната политика и политиката на сигурност и отбрана с единомислещи партньори в региона в съответствие със стратегията на ЕС за сътрудничество в Индийско-Тихоокеанския регион; насърчава заместник-председателя/върховен представител да популяризира видимостта и въздействието на външната дейност на ЕС заедно с нашите партньори от Индийско-Тихоокеанския регион, по-специално Австралия, Нова Зеландия, Южна Корея и Япония;

28. припомня в този контекст задълбоченото и всеобхватно партньорство на ЕС с Япония, което следва да служи като модел за подражание за плодотворно двустранно партньорство, което позволява ефективно формулиране на политики в многостранен контекст; отбелязва, че през 2024 г. ЕС и Япония честват 50 години от установяването на дипломатически отношения, и категорично подчертава интереса на ЕС към задълбочаване и разширяване на това партньорство на двустранна основа през следващите 50 години; потвърждава основната роля на Споразумението за икономическо партньорство между ЕС и Япония и Споразумението за стратегическо партньорство (ССП) между ЕС и Япония в техните отношения във време на геополитически сътресения; насърчава двете страни да демонстрират необходимата политическа воля за ратифициране на споразумението за стратегическо партньорство, и по-специално останалите държави – членки на ЕС, които все още не са направили това;

29. счита, че възходът на Китай продължава да бъде едно от основните геополитически предизвикателства на 21-ви век и изисква многоизмерен отговор, чрез който ЕС да поддържа ангажимента си с Китай по редица ключови въпроси; призовава заместник-председателя/върховен представител и държавите членки да поддържат дипломатическия ангажимент, като същевременно увеличат решимостта на ЕС по отношение на Китай, за да може той да поеме своята отговорност като постоянен член на Съвета за сигурност на ООН;

30. отново заявява, че Тайван е ключов партньор на ЕС и демократичен съюзник в Индийско-Тихоокеанския регион; признава значението на Тайван за гарантирането на световните вериги на доставки, особено в сектора на високите технологии, и призовава ЕС и неговите държави членки да се ангажират с по-тясно сътрудничество с Тайван; призовава ЕС и неговите държави членки да гарантират чрез ясни и последователни сигнали, че всеки опит за едностранна промяна на статуквото в Тайванския проток, по-специално чрез сила или принуда, не може да бъде приет и ще доведе до високи разходи; подчертава, че териториалните претенции на Китай нямат основание в международното право; освен това осъжда блокирането от страна на Китай на участието на Тайван в многостранни организации; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят пълноценното участие на Тайван в съответните международни

организации;

31. подчертава, че Асоциацията на народите от Югоизточна Азия (АСЕАН) е изключително важен съюзник за укрепване на основаното на правила многостранно сътрудничество; подкрепя усилията на АСЕАН за приключване на преговорите с Китай за ефективен и съществен кодекс за поведение в Южнокитайско море; насърчава засилената ангажираност и сътрудничество на ЕС с АСЕАН и работата за постигане на всеобхватно стратегическо партньорство;

32. отбелязва, че геополитическите предизвикателства засилиха общия интерес на ЕС и Индия за гарантиране на сигурност, благоденствие и устойчиво развитие; призовава за среща на високо равнище между Индия и ЕС, за да се запазят двустранните отношения на челно място в дневния ред;

33. настоятелно призовава ЗП/ВП и държавите членки да се съсредоточат върху двустранните отношения с единомислещи партньори в Африка, наред с другото Гана, Кения и Сенегал, като вземат предвид взаимните нужди и интереси с цел насърчаване на действителни и балансирани партньорства; счита, че принципът „повече за повече“ следва да бъде напълно интегриран в отношенията с държави извън ЕС, като ЕС развива по-силни партньорства с тези държави, които споделят принципите на ОВППС и общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), както и основните ценности на ЕС; призовава ЕС да откликва на очакванията на държавите партньори и да изпълнява бързо политическите споразумения с тях, за да покаже, че ЕС е ключов и стратегически партньор, и за да демонстрира, че основаната на правила международна система може да посреща съвременните предизвикателства;

34. подчертава необходимостта от продължаване на засилването на ангажираността на ЕС с държави със сходни възгледи в Латинска Америка, особено като се има предвид нарастващото влияние на Китай и Русия в Латинска Америка и Карибския басейн; призовава държавите членки и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) да се стремят към проактивна дипломация в региона, като поставят силен акцент върху защитата на многостранния световен ред, международното право и зачитането на демокрацията и правата на човека;

35. призовава заместник-председателя/върховен представител да превърне работата с единомислещите демокрации в приоритет на своя мандат и да систематизира сътрудничеството и консултациите с демократични единомислещи партньори с цел подобряване на общата готовност и достъпа до ресурси за реагиране при кризи;

36. вярва същевременно, че е важно да се изградят нови съюзи, наред с другото със съседните на ЕС държави, както и в южното полукълбо, като се вземат предвид взаимните потребности и интереси, за да се насърчат действителни и балансирани партньорства;

Насърчаване на действията на ЕС в чужбина

37. подчертава ролята на ЗП/ВП като свързващ елемент между ОВППС и външните отношения на ЕС, който да гарантира най-високо равнище на координация и

съгласуваност във външната дейност на ЕС; въпреки това изразява съжаление, че в някои случаи е налице липса на яснота по отношение на външното представителство на ЕС; подчертава необходимостта от ясно определяне на правомощията на ЗП/ВП, председателя на Комисията и председателя на Европейския съвет относно външната дейност и представителството на ЕС;

38. призовава ЕСВД — както нейната централа, така и делегациите на ЕС — да бъде укрепена чрез предоставяне на подходящи финансови и човешки ресурси, така че ЕС да може да бъде по-добре подготвен за настоящите и нововъзникващите глобални предизвикателства; призовава ЗП/ВП бързо да представи предложения за бъдещата оперативна структура на външната дейност на ЕС;

39. призовава Комисията да използва ефективно и бързо стратегията Global Gateway като устойчива алтернатива на китайската инициатива „Един пояс, един път“ и като инструмент за увеличаване на присъствието и видимостта на ЕС в световен мащаб;

40. отново заявява, че Парламентът играе съществена роля в ОВППС, като допринася конкретно за нея по силата на своята парламентарна дипломация и своите различни инструменти, канали и контакти;

41. призовава за по-нататъшно развитие на превантивната дипломация на ЕС, включително посредничество и диалог за мир като проактивен инструмент на външната политика; настоятелно призовава ЕСВД да провежда дейности за извличане на поуки;

42. отново потвърждава ролята на специалните представители на ЕС, които насърчават политиките и интересите на ЕС в конкретни региони и държави и играят важна роля за развитието на по-силна и по-ефективна ОВППС, като осигуряват на ЕС активно политическо присъствие в ключови държави и региони и служат като „глас“ и „лице“ за ЕС и неговите политики;

43. подчертава мисиите и операциите на ЕС в чужбина за насърчаване на мира, сигурността и напредъка в Европа и по света; призовава заместник-председателя/върховен представител:

- да работи с Босна и Херцеговина, Косово, НАТО и другите заинтересовани партньори, за да се даде възможност на стабилните постоянни сили да поемат всички ключови задачи в областта на вътрешната сигурност в Босна и Херцеговина и Косово, считано от 2026 г., и да подготвят предложенията за необходимите мисии по линия на ОВППС, които ще стартират през 2025 г., като се използва капацитетът на ЕС за бързо разгръщане като превантивно военно подкрепление; припомня, че разходите за тези мерки, включително разходите в режим на готовност на капацитета за бързо разгръщане, следва да бъдат за сметка на бюджета на ЕС;

- да работи с Кипър, Турция, Обединеното кралство и ООН за прилагане на конкретни мерки за демилитаризиране на буферната зона в Кипър и за подобряване на сигурността на острова, както на гръцката кипърска общност, така и на общността на кипърските турци;

- отново изразява подкрепата си за продължаващата работа на Мисията на ЕС в областта на полицията и върховенството на закона в окупираните палестински територии (EUPOL COPPS) и мисията на ЕС за съдействие в областта на граничния контрол в Рафа за подпомагане на реформата в сектора на сигурността и правосъдието на палестинските власти и интегрираното управление на границите;

44. призовава ЗП/ВП да предприеме последващи действия във връзка с примерите за успешни действия за евакуация в Судан и за засилената консулска закрила, както и да работи за всеобхватна система за защита на гражданите на ЕС в чужбина;

III. Следващата МФР и парламентарният контрол върху нея

45. счита, че е необходим по-силен институционализиран парламентарен контрол върху външната дейност на ЕС, включително редовен и навременен, и същевременно сигурен достъп до поверителна информация;

46. подчертава, че в рамките на ОВППС, която включва общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), Европейският парламент упражнява своята бюджетна функция съвместно със Съвета; припомня, че той също така упражнява функцията на политически контрол и консултации по отношение на тези политики, както е посочено в член 36 от ДЕС;

47. припомня, че всички разходи за ОВППС и ОПСО следва да се поемат от бюджета на ЕС, освен ако Съветът не реши друго за всеки отделен случай или когато разходите се отнасят до операции с военни последици или последици в областта на отбраната; потвърждава, че Съветът е този, който определя дали дадено действие на ЕС в чужбина е операция с военни или отбранителни последици; подчертава, че във всички други случаи на решения в областта на ОВППС или ОПСО, водещи до разходи, Съветът следва да разгледа възможността разходите да се поемат от бюджета на ЕС;

48. подчертава, че решенията в областта на ОВППС или ОПСО, свързани с разходи, винаги представляват основни решения за тези политики; призовава ЗП/ВП да се консултира с Европейския парламент, преди да направи такива предложения за решения в областта на ОВППС или ОПСО;

49. припомня, че упражняването на бюджетната функция на Европейския парламент е неразривно свързано с функцията му на политически контрол и консултации; припомня, че член 36 от ДЕС установява специфични отношения между ЗП/ВП и Европейския парламент, което е предпоставка за упражняването на тези функции от страна на Парламента, и че ЗП/ВП следва да подкрепя Парламента в това отношение;

50. призовава Комисията да представи своите предложения за следващата МФР през първото полугодие на 2025 г., за да се даде достатъчно време за договаряне на програмите; подчертава необходимостта от по-подробна бюджетна номенклатура както в Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество, така и в Инструмента за предприсъединителна помощ, които позволяват на бюджетния орган да определя политически и географски

приоритети в рамките на годишната бюджетна процедура;

51. подчертава, че всеки повдигнат по-горе въпрос изисква подходящ отговор от страна на изпълнителната власт; призовава ЗП/ВП да отговаря на призивите, исканията и опасенията на Парламента своевременно и в писмена форма; счита, че устните изявления в комисия или на пленарно заседание могат да представляват достатъчен отговор само в изключителни или спешни случаи; подчертава, че в настоящия труден геополитически контекст тясното сътрудничество и партньорство между Европейския парламент и ЗП/ВП са от стратегическо значение; очаква по-систематичен обмен преди приемането на мандати и стратегии в областта на ОВППС и подобрен поток от информация относно преговорите и прилагането на международните споразумения, както и на меморандумите за разбирателство; освен това очаква Парламентът да бъде ефективно включен във външните политики и действия на ЕС като неразделна част от „Екип Европа“, като по този начин се мобилизира парламентарната дипломация в подкрепа на усилията на заместник-председателя/върховен представител;

°

° °

52. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Европейския съвет, на Съвета, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и на правителствата и парламентите на държавите членки.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Всяка година комисията по външни работи изготвя резолюция относно прилагането на общата външна политика и политика на сигурност в отговор на доклада на върховния представител на Съюза по въпросите на външната политика до Европейския парламент относно общата външна политика и политика на сигурност. Тази резолюция оценява изпълнението на ОВППС и представлява ключов елемент от приноса на Европейския парламент към външната дейност на ЕС, най-вече по отношение на засиленото право на контрол, предоставено на Европейския парламент с Договора от Лисабон.

Докладът за 2024 г. е първата резолюция относно прилагането на ОВППС през настоящия парламентарен мандат. Като такъв той може да послужи като ръководство за приоритетите на новата Комисия и новия върховен представител. Докладът първо прави преглед на годишния доклад на заместник-председателя/върховен представител относно ОВППС и впоследствие го допълва с позициите на Парламента относно целите на ОВППС през 2025 г. Тук докладчикът избра да се съсредоточи върху стратегическите тенденции, които определят цялостната ориентация на общата външна политика и политика на сигурност на ЕС и засилват необходимостта ЕС да определя свои интереси и да разполага с възможности за тяхното преследване. Те включват:

1. справяне с последиците от руската агресивна война срещу Украйна,
2. конфликтите и подкрепата за мира в Близкия изток,
3. сътрудничеството с единомислещи партньори, и
4. видимостта на действията на ЕС в чужбина.

Всяка от тези точки се развива по-подробно в доклада, като по този начин се предоставят насоки за бъдещите ръководители на ЕС при определянето на ОВППС. В заключение ориентираната към бъдещето позиция на Парламента в областта на ОВППС се подчертава от ключови искания относно следващата многогодишна финансова рамка (МФР) и парламентарния контрол върху нея.